

UCHWAŁA

16 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 16 kwietnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.P.

przeciwko Stowarzyszeniu O. w W.

o uchylenie uchwały,

na skutek przedstawienia przez Sąd Apelacyjny w Krakowie
postanowieniem z 17 maja 2023 r., I ACz 345/22,
zagadnienia prawnego:

„Czy zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1073) w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym droga sądowa jest - do czasu wyczerpania postępowania wewnątrzorganizacyjnego - niedopuszczalna w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., czy też przewidziane w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych wyczerpanie postępowania wewnątrzorganizacyjnego stanowi przesłankę merytorycznej zasadności powództwa w sprawie nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym, a sąd rozpoznający sprawę jest kompetentny do dokonania oceny, czy sposób procedowania przez organy stowarzyszenia ogrodowego nie wskazuje na wykorzystywanie przez nią postępowania wewnątrzorganizacyjnego w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem uprawnienia do jego przeprowadzenia?”.

podjął uchwałę:

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1073) w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym droga sądowa jest niedopuszczalna do chwili wyczerpania postępowania wewnątrzorganizacyjnego lub upływu terminu określonego w art. 50 ust. 2 powołanej ustawy.

Roman Trzaskowski Agnieszka Piotrowska Karol Weitz
[SOP]

UZASADNIENIE

Powód E.P. zwrócił się do P. o przyjęcie w poczet członków stowarzyszenia ogrodowego P. w W. Uchwałą nr [...] z 13 marca 2020 r. Zarząd P. nie wyraził zgody na ponowne przyjęcie powoda w poczet członków [...]. Odwołanie od tej uchwały powód wniósł 24 marca 2020 r. do O. Dotychczas odwołania tego nie rozpoznano, pomimo zarejestrowania go przez O.

Pomimo niezakończenia postępowania odwoławczego 24 kwietnia 2020 r. powód złożył w sprawie powództwo o uchylenie uchwały nr [...] z 13 marca 2020 r. o odmowie przyjęcia go w poczet członków P., podjętej przez Zarząd P., zarzucając, że nie było podstaw do odmowy przyjęcia go w poczet członków. Sąd Okręgowy w Krakowie ocenił, że w sprawie zachodzi czasowa niedopuszczalność drogi sądowej i że stan taki będzie trwać do czasu rozpoznania odwołania powoda od uchwały przez O. W rezultacie sąd ten postanowieniem z 25 marca 2022 r. odrzucił pozew powołując się na art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Powód wniósł zażalenie na to postanowienie. Sąd Apelacyjny w Krakowie rozpoznając to zażalenie, powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz występując z przedstawionym na wstępie zagadnieniem prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1073 - dalej „ustawa”) stanowi, że w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym zainteresowany może – po

wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego – dochodzić swoich praw na drodze sądowej w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały organu stowarzyszenia ogrodowego (ust. 1) oraz, że stowarzyszenie ogrodowe udziela działkowcowi informacji w przedmiocie nabycia członkostwa w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia pisemnego wniosku, a bezskuteczny upływ tego terminu jest równoznaczny z przyjęciem w poczet członków stowarzyszenia ogrodowego (ust. 2). Sformułowania art. 50 ust. 2 ustawy nie są w pełni jednoznaczne, jednak Sąd Najwyższy w niniejszym składzie przyjmuje, że termin sześciomiesięczny należy liczyć nie od chwili zajęcia stanowiska przez pierwszy organ stowarzyszenia rozpoznający sprawę członkostwa, lecz jakkolwiek organ orzekający w postępowaniu wewnątrzorganizacyjnym, gdyż w przeciwnym razie termin ten przestałby pełnić funkcję dyscyplinującą organy stowarzyszenia do szybkiego zakończenia sprawy członkostwa. Przeciwno ograniczeniu znaczenia omawianego terminu do zajęcia stanowiska przez pierwszy organ stowarzyszenia zajmujący się sprawą członkostwa przemawia wzgląd na to, że w takim wypadku organ stowarzyszenia orzekający w drugiej lub kolejnej instancji postępowania wewnątrzorganizacyjnego nie byłby związany żadnym ograniczeniem czasowym, przy wydawaniu rozstrzygnięcia. Brak byłoby również normy interpretacyjnej dotyczącej skutków braku rozstrzygnięcia w każdej kolejnej instancji. W rezultacie należy przyjąć, że „udzielenie informacji”, o którym mowa w art. 50 ust. 2 ustawy w sytuacji, w której w danym stowarzyszeniu przewidziano kilkietapową procedurę odwoławczą, odnosi się do każdego jej etapu. Innymi słowy termin określony w art. 50 ust. 2 ustawy dotyczy każdego kolejnego etapu postępowania wewnątrzorganizacyjnego, a jego bezskuteczny upływ na którymkolwiek z nich jest równoznaczny z przyjęciem w poczet członków i tym samym również z zakończeniem postępowania wewnątrzorganizacyjnego.

Przepis art. 50 ust. 1 ustawy w ocenie Sądu Najwyższego posługuje się konstrukcją tzw. czasowej niedopuszczalności drogi sądowej, zakładającej, że w sprawie droga ta pozostaje czasowo zamknięta dopóty, dopóki nie zostanie spełniony warunek wyczerpania postępowania wewnątrzorganizacyjnego. Nie chodzi natomiast w tym wypadku o konstrukcję przedwczesności żądania, gdyż przywołany warunek dotyczy dopuszczalności postępowania w sprawie, a nie skuteczności poszukiwanej ochrony prawnej. Przyjmując to stanowisko należy stwierdzić, że w świetle art. 50 ust. 1 ustawy w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym droga sądowa pozostaje niedopuszczalna (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.) do czasu wyczerpania postępowania wewnątrzorganizacyjnego lub - mając na względzie ryzyko bezczynności organów tego postępowania - do czasu upływu terminu określonego w art. 50 ust. 2 ustawy, który skutkuje

uzyskaniem członkostwa w stowarzyszeniu i -kończąc postępowanie wewnątrzorganizacyjne - stwarza zarazem możliwość skutecznego sądowego dochodzenia ustalenia jego istnienia (art. 189 k.p.c.).

Z tych względów, Sąd Najwyższy podjął uchwałę jak na wstępie.

Roman Trzaskowski

Agnieszka Piotrowska

Karol Weitz

(R.N.)

[ms]